

Д-р ВЕСНА ПЕТРЕСКА

Научен советник / Редовен професор

Основни биографски податоци и работно искуство:

Родена 15.09.1965 год. во Скопје.

Во Институтот за фолклор е вработена од април 1990 година.

Во периодот 2001-2009 на Институтот за етнологија и антропологија при ПМФ, УКИМ, хонорарно е ангажирана како наставник на последипломските студии по Етнологија на Македонците, за предметот Социјална култура на Македонците.

Образование:

1989 - Дипломирала на студиската група географија - насока: етнологија на Институтот за географија - Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје и се стекнала со стручно звање - дипломиран етнолог.

1994 – Магистрирала на Одделот за етнологија на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Белград и се стекнала со звање – магистер на етнолошки науки.

2000 – Докторирала на Природно-математички факултет, Институт за географија, Завод за етнологија при УКИМ Скопје и се стекнала со научен степен – доктор на етнолошки науки.

Полиња на интерес:

Етнологија, обреди, обичаи, верувања, народна религија, фамилијарна структура, сродство, социјална култура, традиционална и современа народна култура

Научно-истражувачки проекти:

-Континуитет и промена на фолклорот во Македонија (Институт за фолклор „Марко Цепенков“, финансиран од Министерство за наука на РМ, истражувач).

-Современата состојба на фолклорот во Куманово и Кумановско (ИФМЦ, финансиран од МНРМ, истражувач 1991-1997).

-Натприродните суштества во македонскиот фолклор (ИФМЦ, финансиран од МНРМ, истражувач).

-Структурата и симболите во обичаите, обредите, архитектурата и текстилот (ИФМЦ, финансиран од МНРМ, 1998-2000, истражувач).

-Современата состојба на фолклорот во Охридско-струшкиот регион (ИФМЦ, финансиран од МНРМ, 1997-2002, истражувач).

Пирајхме - археолошки, историски и етнолошки истражувања на обредната култура на

Тракијците, Дарданците и Пеонците (Народен музеј во Куманово, Министерството за култура на РМ, 2001-03, истражувач).

-Вербална и невербална комуникација во сферата на социјалната и духовната култура - обичаите, обредите и верувањата (ИФМЦ финансиран од МНРМ, 2001-03, раководител).

-Нова фолклорна методологија (ИФМЦ, финансиран од МНРМ, 2003-2005, истражувач).

-Традиција во секојдневие (ИФМЦ, финансиран од МОН, 2004-06, раководител).

-Урбан фолклор (ИФМЦ, финансиран од МОН, 2004-06, истражувач)

-Помеѓу традицијата и современоста: етнолошко-фолклористичко истражување на народната култура (ИФМЦ, МОН, 2009- , раководител).

-Фолклорно наследство: истражување и дигитализација (ИФМЦ, МОН, 2009- , истражувач).

-Фолклорни наративни теории и современи практики (ИФМЦ, МОН, 2009- , истражувач)

-Промените во календарската обредност по општествено-политичките настани од '90-ите години на XX век (ИФМЦ, МОН, 2010- , раководител).

-Фолклорот и народната култура на македонската Горанска заедница во Македонија, Косово и Албанија , ИФМЦ финансиран од Министерство за култура за 2013 год., како проект од национален интерес во културата од областа на меѓународната соработка за 2013 година -2013, истражувач).

-Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористички и етномузиколошки аспекти (Меѓународен научно-истражувачки проект финансиран од МАНУ и БАН, 2014-16, истражувач).

-Културна интеграција и стабилност на Балканот (Меѓународен научно-истражувачки проект финансиран од МАНУ и БАН, 2014-16, истражувач).

Предавања одржани на покана на универзитети:

-2008: Предавање одржано на XLI меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 11-28 VIII 2008, со наслов: „Социјални аспекти на сродничките односи кај Македонците: традиција и современост“.

-2011: Предавање на Workshop “Contemporary Ritual Kinship”, 22-23 September 2011, во организација на Max Planck Institute for Social Anthropology, Halle, Germany: “Social dimension of god parenthood in macedonian families: tradition and contemporaneity.”

-2012: Предавање одржано на 27.3.2012, година на покана на Institute of Slavonic Philology, Nicolaus Copernicus of Toruń, во Полска: „Ritual kinship in balkan context with special emphasis on macedonian tradition.“

-2012: Предавање одржано на 30.3.2012 година, на покана на Институтот за славистика при Универзитетот „Адам Мицкјевич“ во Познањ: „Свадбената обредност со посебен осврт на категоријата чесност.

-2012: Предавање за Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, на отворањето на II интердисциплинарна, меѓународна научна конференција „Балканскиот фолклор како интеркултурен код“, 28-29 март 2012, во организација на Институтот за славистика при Универзитетот „Адам Мицкјевич“ во Познањ и Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје.

-2016: Учество на панел дискусијата „Сличностите во турските и македонските поговорки и идиоми“, во организација на Турскиот културен центар Јунус Емре (Yunus Emre Enstitüsü) и Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ со тема: „Заемните влијанија во пословиците и поговорките во врска со верувањата и обредноста во семејниот живот кај Македонците и Турците“.

Останати активности:

Од 2001 година е раководител на Одделот за етнологија. Раководител е и на студиската програма по Фолклористика од втор циклус од 2014 година.

Учествувала на над 50 научни собири во земјата и странство.

Има 5 самостојно изработени елаборати и 1 заеднички елаборат за валоризација и ревалоризација на културни (фолклорни) добра за потребите на Управата за заштита на културното наследство и Министерството за култура на РМ.

Активна е на полето на склучување договори за соработка, во рамките на кои произлезе еден одржан научен собир во организација на ИФМЦ и Институтот за славистаика при Универзитетот „Адам Мицкјевич“ од Познањ во 2012 година од кој произлезе и Зборник.

Во 2016 година се одржана научната округла маса „Традиција и современост во Македонија и Србија“, во организација на ИФМЦ и Етнографскиот институт при САНУ, Белград. Од оваа конференција во 2017 година, исто така произлезе и истоимен зборник на трудови.

Уредништва:

Главен уредник заедно со Јоанна Ренкас на Зборникот Балканскиот фолклор како интеркултурен код II, Институт за фолклор “Марко Цепенков” и Институт за словенска филологија, Универзитет „Адам Мицкјевич“, Скопје-Познањ, 2015.

Research

Награди:

1994: „Д-р Боривоје Дробњаковиќ“ доделена од Етнографскиот музеј во Белград и Катедрата за етнологија на Универзитетот во Белград, за најдобро изработена магистерска теза во тековната 1992 година.

Библиографија:

Монографии:

2008. Категориите близина и дистанца: етнолошко-антрополошко истражување во народната култура. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 72, Скопје./ The categories proximity and distance: ethnological-anthropological research of the folk culture. Institute of folklore “Marko Cepenkov” – Skopje, Special editions, vol. 72, Skopje.

2008. Етнографија на современиот семеен живот во македонското семејство.

Традициски и нови културни модели во обредноста и семејниот живот. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 70, Скопје./ Ethnography of contemporary family life of the Macedonian family. Traditional and new cultural modules in rituality and family life. Institute of folklore “Marko Cepenkov”-Skopje, Special editions, vol. 70, Skopje.

2005. Систем на сродство кај Македонците. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн.59, Скопје. /System of kinship among Macedonians. Institute of folklore “Marko Cepenkov”-Skopje, Special editions, vol. 59, Skopje.

2002. Свадбата како обред на премин кај Македонците од брсјачката етнографска целина. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 43, Скопје. / Wedding as a rite of passage among Macedonian brsyak ethnographic entirety. Institute of folklore “Marko Cepenkov”-Skopje, Special editions, vol. 43, Skopje.

1998. Пролетните обичаи, обреди и верувања кај Мијаците. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 30, Скопје./The spring costumes, rites and beliefs among the Miaks. Institute of folklore “Marko Cepenkov”-Skopje, Special editions, vol. 30, Skopje.

Статии и прикази:

2017. Мотивот „предење“ во балканските народни култури со посебен осврт на македонската народна култура. *Фолклористика*. 2/1 (2017), стр.63–80; ISSN 2560-3191 (Online) <https://doi.org/10.18485/folk.2017.2.1.4>. УДК: 392.17/.18(=163.3) 398.332.1(=163.3)

2017. 'Deaf Wedding': The Time in the Beliefs and Ritual Practices of the Female Folk Healers / Wizards

Гласник Етнографског Института, 2017, бр.1, СІР 39(05); три пута годишње. - Друго издање на другом медијуму: Гласник Етнографског института САНУ (Online) = ISSN 2334-8259 ISSN 0350-0861 = Гласник Етнографског института COBISS. SR-ID 15882242.

2017. „Day and night in the beliefs and ritual practices of the female folk healers / wizards“. In: *Sole Luna presso gli slavi meridionali*, I, a cura di Ljiljana Banjanin Persida Lazarević Di Giacomo Sanja Roić Svetlana Šeatović. Slavica Collana di studi slavi diretta da Giovanna Brogi Bercoff e Mario Enrietti, 14, Volume pubblicato con il contributo di: – Dipartimento di Lingue, Letterature e Culture Moderne dell'Università degli Studi «G. d'Annunzio» Chieti-Pescara (Fondo di Ricerca d'Ateneo) – Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere e Culture Moderne dell'Università degli Studi di Torino (Fondo per la Ricerca Locale) – Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca., II., Edizioni dell'Orso Alessandria.© 2017 Copyright by Edizioni dell'Orso s.r.l., 67-82.

2017. „Претставување на традицијата преку свадбените културни манифестации“. Во: *Традиција и современост во Македонија и Србија*. Скопје: Институт за фолклор, 71-89.

2017. „Современи семејни празнувања – некои компаративни споредувања во Македонија и Бугарија“. Во: *Проекции на културните традиции: Бугарија-Македонија*. Бугарска Академија на науките, Институт за етнологија и фолклористика с'с етнографски музеј, Софија, 2017, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов, стр. 83-103.

2016. Обредните личности кум и старосват во свадбата: структуралнофункционален и комуникациски приод. *Македонски фолклор*, бр. 71, Скопје, 39-54.

2016. „Статусот 'невеста' во обредноста и делови од носијата кај Македонците со исламска религија“, во: *Македонците со исламска религија во историски и современ контекст*. (Научен собир) Комисија за односи со верските заедници и религиозни групи, Сојуз на Македонците со исламска вероисповест, МАНУ, Институт за национална историја, МАНУ 29 јуни 2015, Скопје, 165-178.

2016. „Љубовна магија и брак“, во: *Зборник од Меѓународна научна конференција Заљубовта*, во организација на Здружението за компаративна книжевност на Македонија ЗККМ Скопје и Здружението на класични филолози „Антика“, Скопје (електронско издание).

2015. „Љубов, сексуалност и казна во македонската традиционална култура“, во: *Poznanskie studia Slawistyczne* 9: 353-368.

2015. „Деловите на човечкото тело како обредни граници“, во: *Балканскиот фолклор како интеркултурен код II*, (уредници): Весна Петреска и Јоанна Ренкас Институт за фолклор “Марко Цепенков” и Институт за словенска филологија, Универзитет „Адам Мицкјевич“, Скопје-Познањ, 171-181.

2015. „Сродување со другиот/блискиот: етнолошко-фолклористичко истражување во балкански рамки“, во: *Балканската култура низ призмата на фолклористичко-етнолошките истражувања* (Прилози од Меѓународниот симпозиум одржан на 19-20 декември 2014 година во Скопје, уредник: д-р Катерина Петровска-Кузманова), Институт за фолклор “Марко Цепенков”, Скопје, 153-168.

2015. „Семејна фотографија и нарација, во: *ЕтноАнтропоЗум*, бр. 12, Скопје, 38-53.

2015. „Family photography and Narration“, in: *EthnoAnthropoZoom*, Journal of the Institute of Ethnology and Anthropology, Скопје, 38-53.

2014. „Културно сеќавање и презентација на минатото преку религиско-обредната пракса“, во: *Македонски фолклор*, год. XXXVI, бр. 69, Скопје, 105-116.

2014. Family memory and photography”, in: *Cultural memory. Conference Proceedings*, vol. 1, Скопје, 5-7 September 2013, Скопје, , pp. 17-26.

2013. „Традиционалните правила за стапување во брак во Кривопаланечко“, во: *Славишки зборник*, бр. 2, Општина Крива Паланка „Градски музеј“ – Крива Паланка Крива Паланка, 190-202.

2013. „Традиционални календарски прослави за време на социјалистичкиот период“, во: *Етнолог*, бр. 15, Скопје, 16-28.
2013. „Spiritual Kinship In Balkan Context With Special Emphasis On Tradition And Modernity Of Macedonian Families“ во: Thematic Volume: “*Balkan History. Contributions to the Culture and Civilization*”, Stoica Lascu (ed.), “Ovidius” – University of Constantza – Romanija. Foreword by Richard C. Hall, Ovidius University Press, Constantza.
2013. „Бракот и сродството во Порече во времето на проучувањето на Јозеф Обрембски до денес“, во: *105 години од раѓањето на Јозеф Обрембски*. Институт за старословенска култура – Прилеп, Институт за словенска филологија УАМ – Познањ, Прилеп-Познањ, 33-46.
2012. „Клетвата во македонската народна култура“, во: *Poznańskie studia Slawistyczne*, Zakłęcie, zamówienie, zażegnanie. Magiczna moc słów w folklorze słowiań, 3, Poznań, 129-143.
2012. „Близина/далечина при средбата од ‘онаа страна’“, во: *Poznańskie studia Slawistyczne*, Intersemiotyczność, 2, Poznań, 231-249.
2012. „Популаризација на традиционални колективни прослави: на примерот на палењеколедарски огнови“, во: *Етнолог*, бр. 14, Скопје, 26-35.
2012. „Казна за непочитување на сроднички правила“, во: *Tabu w oku szeroko otwartym*. Redakcja naukowa Natalia Długosz przy współpracy Zvonka Dimoskiego. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Filologii Słowiańskiej, Poznań, p. 139-149.
2011. „Современа семејна обредност“, во: *Balkański folklore jako kod interkulturowy*, tom I, Redakcja Joanna Rękas, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Seria Laographica Slavica et Balcanensia nr 2, Poznań, 257-268.
2010. „Категории чesнiсть/нечеснiсть у весiльному обрядовому комплекси (на прикладах македонскаj весiльноj обрядовостj)“, во: *Сучасна зарубижна етнологија. Антологија*. Том I, Киiв, 664-670.
2009. „Методолошки аспекти на современите теренски истражувања при смртта“, во: *ЕтноАнтропоЗум*, бр. 7, Скопје, 162-194.
2009. „Категории ‘чesнiсть/нечеснiсть’ у весiльному обрядовому комплекси (на прикладах македонскаj весiльноj обрядовостj) // Народна творчествo та етнографија. – №3, – С.41-45.
2009. „Нови обредни однесувања во семејството – теориско-методолошки пристап“, во: *Етнолог*, бр. 12-13, Скопје, 142-158.
2009. „Современата семејна обредност – на примери на обредноста при раѓањето“, во: *Снектар*, год. 27, бр. 53, Скопје, 87-101.
2009. “Turkish influence in some Macedonian rituals”, in: *6th International Congress on Turkish culture. The effects and contributions of the Turkish culture to world cultures 21-26 november 2005*, book IV. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1945-1953.
2009. „Социјални аспекти на сродничките односи кај Македонците: традиција и современост“, во: *Предавања на XLI Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 11-28 VIII 2008, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 191-209.
2008. „Реактуелизација на традиционални колективни прославувања“, во: *Македонски фолклор*, год. XXXIV, бр. 66, Скопје, 205-222.
2008. „Побратимството/посестримството во македонската традициска култура“, во: *Етно-културолошки зборник*, књ. XII, Сврљиг, 15-23.
2008. „Односот кон смртта во секојдневната култура“, во: *Транзициите во историјата и културата*. Меѓународна научна конференција. Институт за национална историја, Скопје, 405-419.
2008. „Огнот во свадбениот обреден комплекс во македонската традициска култура“, во: *Кодови словенских култура*, Ватра, бр. 10, Београд, 234-247.
2008. “The Secret Knowledge of Folk healers in Macedonian Traditional Culture”, in: **Folklorica**, Journal of the Slavic and East European Folklore association (Formerly SEEF Journal), vol. XIII, Printing and Distribution: University of Alberta, p. 25-50.

2007. „Прослава на детски родендени – нов форма на обредност“, во: *Македонски фолклор*, год. XXXIII, бр. 64, Скопје, 167-183.
2006. „The handicraft of a traditional bridal costume as a sign of the change of social status in the traditional Macedonian culture“ in: *International symposium of traditional arts*, 16-18 November 2006, Izmir, Turkey. Dokuz Eylul University, Faculty of fine arts, Traditional arts department, vol. II, p. 627-633.
2006. „Demons of fate in Macedonian folk beliefs“, in: *Christian demonology and popular mythology. Demons, Spirits, Witches*. Series Editor: Éva Pócs and Gábor Klaniczay, Vol. II, CEU Press, Budapest-New York, p. 217-232.
2006. „Медијаторите во обредите од животниот циклус во Охридско-струшкиот регион“, во: *Фолклорот во Охридско-Струшкиот регион*, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 63, Скопје, 187-203.
2006. „Духовното сродство во современите општествени процеси“, во: *Македонски фолклор*, Скопје, год. XXXII, бр. 63, Скопје, 163-179.
2006. „Медијаторите во обредите од животниот циклус“, во: *Спектар*, Скопје, год. 24, бр. 47, Скопје, 153-173.
2005. „Урбано-руралните врски во сродничките односи на примери на македонските мграциски семејства“, во: *ЕтноАнтропоЗум*, бр. 4, Скопје.
2005. „Правила за стапување во брак (на примери од Шопско-брегалничката етнографска целина)“, во: *Етнолог*, год. XII, бр. 11, Скопје, 57-73.
2005. „Семејството како социјална и обредна заедница“, во: *Методи на истражување на фолклорот*. Лидија Стојановиќ-Лафазановска (ур.). Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Посебни изданија, кн. 60, Скопје, 2005, 81-130.
2002. „Демони на судбината во македонските народни верувања“, во: *Македонски фолклор*, год. XXX, бр. 60, Скопје, 83-98.
2002. „Елементи на фолклорен театар во свадбениот обред во Порече“, во: *70 години од истражувањата на Јозеф Обрембски во Македонија*, Институт за старословенска култура – Прилеп, Општина Самоков, Прилеп, 379-392.
- 2001/2002. „Биографски кажувања на луѓето што имале средба со демонски суштества“, во: *Етно-културолошки зборник*, књ. VII, Сврљиг, 195-200.
2001. „Односот свекрва/снаа во македонскиот свдбен обред. (Меморија и перспектив)“, во: *Македонски фолклор*, год. XXIX, бр. 58-59, Скопје, 167-186.
2001. „Опозицијата ден:ноќ во некои македонски верувања“, во: *Македонски фолклор*, год. XXIX, бр. 56-57, Скопје, 103-116.
2001. „Деверот – поредник во сродувањето на две семејства“, во: *ЕтноАнтропоЗум*, (електронско и печатено списание) бр. 1, Скопје, 208-221. <http://ethnology.pmf.ukim.edu.mk/etnoantropozum/index.htm>
2000. „Вратата и прозорот во македонските свадбени обреди“, во: *Гласник Етнографског Института*, САНУ, Београд, 127-133.
2000. „Просторот во свадбените обреди“, во: *Македонски фолклор*, јубилеен број, год. XXVIII, бр. 55, Скопје, 97-115.
2000. „Семејниот обреден комплекс во Куманово и Кумановско“, во: *Фолклорот во Куманово и Кумановско*. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Центар за култура „Трајко Прокопиев“, Куманово, Куманово, 315-398.
2000. „Пролетните обичаи, обреди и верувања во Куманово и Кумановско“, во: *Фолклорот во Куманово и Кумановско*. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Центар за култура „Трајко Прокопиев“, Куманово, Куманово, 289-313.
1999. „Култот на предците во некои свадбени обичаи“, во: *Македонски фолклор*, год. XXVII, бр. 54, Скопје, 96-104.
1998. „Некои посмртни елементи во македонскиот свадбен обред“, во: *Balkanoslavica*, 22-24, Институт за старословенска култура – Прилеп, 115-134.

1998. „Пролетниот циклус обичаи во македонскиот фолклор разгледуван од аспект на обреди на премин“, во: *Современост*, год. XLVII, бр. 1-2, Скопје, 115-134.
1998. „Џамаларскиот обред разгледуван како обред на премин“, во: *Обичаи со маски. Зборник на трудови од Меѓународниот симпозиум „Обичаи со маски“*, Вевчани-Струга, 1996, Скопје, 29-37.
1998. „Симболика света у народној магији Јужних Словена“. Љубинко Раденковиќ, „Просвета“ – Ниш, Балканолошки институт – САНУ, Београд, Посебна издања, књ. 67, Ниш, 1996, во: *Balkanoslavica*, 22-24, Прилеп, 201-207 (приказ на книга).
1997. „Споредбено разгледување на пролетните обичаи кај двете верски групи одмијачката заедница“, во: *Balkanoslavica* 19-20, Прилеп, 99-111.
1997. „Македонските народни верувања за свети дрвја и свети води“, во: *Етно-културолошки зборник*, књ. III, Сврљиг, 267-274.
1996. „Жртвата во пролетниот циклус обичаи кај Македонците“, во: *Етно-културолошки зборник*, књ. II, Сврљиг, 131-137.
1993. „Обреди со вегетација во некои пролетни обичаи“, во: *Етнолог*, год. II, бр. 3, Скопје, 151-157.
1993. „Споредбена монографија на македонското село Јабланица и полското село Пјентки-Грензки, Митски преданија“. Танас Вражиновски, Кшиштоф Вроцлавски, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 1992, во: *Македонски фолклор*, год. XXVI, бр. 51, Скопје, (приказ на книга).
1992. „Велигденското јајце како заштитник од атмосферските непогоди во Преспа“, во: *Македонски фолклор*, год. XXV, бр. 49, Скопје, 235-240.
1992. „Гурѓовденските обичаи во Долна Река“, во: *Етнолог*, год. I, бр. 1, Скопје, 151-157.
1992. „Albansko stanovništvo u Makedoniji, antropogeografska i etnografska istraživanja“. Jovan Trifunovski, NIRO „Književne novine“, Beograd, 1988, во: *Македонски фолклор*, год. XXV, бр. 50, Скопје, стр. 261-263, (приказ на книга).
1991. „Обичаи и верувања во Титоввелешко за обезбедување пород и заштита на новороденчето и на родилката од лоши сили“, во: *Македонски фолклор*, год. XXIV, бр. 48, Скопје, стр. 211-217.
1990. „Aždajkinja in Manite drage“. Vesna Čulinović-Konstantinović, Logos, Split, 1989, во: *Македонски фолклор*, год. XXIII, бр. 46, Скопје, 170-174, (приказ на книга).